

Zagreb, 22. srpnja 2013.

**POREZNA UPRAVA
PODRUČNI URED
- s v i m a -**

Predmet: Uputa o obvezi izdavanja računa prema propisima iz nadležnosti Porezne uprave

A) OPĆI DIO O OBVEZI IZDAVANJA RAČUNA

I. Obveza izdavanja računa

Obveza izdavanja računa propisana je odredbama Općeg poreznog zakona, kao i posebnim poreznim propisima.

1. Opći porezni zakon

Obveza izdavanja računa propisana je odredbom članka 54. Općeg poreznog zakona (Narodne novine, broj: 147/08, 18/11, 78/12, 136/12, 73/13) prema kojoj su svi porezni obveznici dužni izdavati račune te voditi poslovne knjige i evidencije radi oporezivanja prema propisima kojima se uređuje pojedina vrsta poreza.

Nadalje, obveza izdavanja računa propisana je i posebnim poreznim propisima, kako slijedi:

2. Zakon o porezu na dodanu vrijednost

Prema odredbama članka 78. Zakona o porezu na dodanu vrijednost (Narodne novine broj 73/13, u daljnjem tekstu: Zakon o PDV-u) svaki porezni obveznik obavezan je izdati račun za:

1. isporuke dobara i usluga koje je obavio drugom poreznom obvezniku ili pravnoj osobi koja nije porezni obveznik (tijela državne uprave, gradovi, općine i slično),
2. isporuke dobara u drugu državu članicu u kojoj je nastala obveza obračuna PDV-a jer je porezni obveznik isporučitelj prešao ili je odustao od praga isporuke u toj državi članici,
3. oslobođene isporuke dobara unutar Europske unije (uključujući isporuke novih prijevoznih sredstava, dobra koja podliježu trošarinama te premještanje dobara),
4. primljeni predujam u vezi isporuke dobara iz točaka 1. i 2.,
5. primljeni predujam od drugoga poreznog obveznika ili pravne osobe koja nije porezni obveznik i
6. obavljene mjenjačke poslove u tuzemstvu.

Računi se ispostavljaju najmanje u dva primjerka – jedan se uručuje kupcu, a drugi služi izdavatelju kao isprava za knjiženje u poslovnim knjigama.

Račun je svaka isprava prema kojoj porezni obveznik ili osoba kojoj on naloži zaračunava isporučena dobra i obavljene usluge, bez obzira na to kako se ta isprava naziva u poslovnom prometu. Računom se smatra i svaka isprava ili obavijest koja mijenja prvobitni račun i koja se izričito i nedvojbeno odnosi na njega.

Za više zasebnih isporuka dobara ili usluga može se izdati zbirni račun, pod uvjetom da se PDV na isporuke navedene u zbirnom računu obračunava tijekom istog kalendarskog mjeseca.

Račun može izdati i primatelj za dobra i usluge koje mu je porezni obveznik isporučio odnosno obavio, pod uvjetom da o tome postoji sporazum između tih dviju strana i pod uvjetom da je utvrđen

postupak za prihvaćanje svakog računa kod poreznog obveznika koji obavlja isporuku dobara i usluga.

3. Zakon o porezu na dohodak

Obveza izdavanja računa regulirana je i Zakonom o porezu na dohodak (Narodne novine, broj 177/04, 73/08, 80/10, 114/11, 22/12, 144/12) koji člankom 23. stavkom 4. propisuje da se za svaku prodaju, odnosno obavljenu uslugu, mora izdati račun.

Člankom 38. Pravilnika o porezu na dohodak (Narodne novine, broj 95/05, 96/06, 68/07, 146/08, 2/09, 9/09 - ispravak, 146/09, 123/10, 137/11, 61/12, 79/13) propisano je što se smatra računom te koje podatke trebaju računici sadržavati. Tako je propisano da se računima smatraju i potvrđnice iz naplatnih uređaja te svaka isprava koja sadrži podatke propisane Pravilnikom o porezu na dohodak. Također za obveznike poreza na dodanu vrijednost propisano je da izdaju račune na obrascima čiji su oblik i sadržaj uređeni propisima o porezu na dodanu vrijednost i propisima o fiskalizaciji.

II. Izuzeća od obveze izdavanja računa

Izuzeća od obveze izdavanja računa propisana su također Općim poreznim zakonom, kao i posebnim poreznim propisima.

1. Opći porezni zakon

Općim poreznim zakonom propisana su izuzeća od obveze izdavanja računa, i to člankom 54.b prema kojemu se računici ne moraju izdavati ako se promet ostvaruje od priređivanja lutrijskih igara, igara klađenja, igara u casinima te na automatima za igre na sreću i zabavu, ako se pretežni dio vrijednosti prometa odnosi na maloprodaju dnevnog tiska, duhana i duhanskih prerađevina, maraka i drugih poštanskih vrijednosnica, ako se prodaja obavlja putem automata, ako se vlastiti poljoprivredni proizvodi proizvedeni na vlastitom obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu izravno prodaju krajnjem potrošaču u proizvodnim objektima seljačkih ili obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, ako se prodaja vlastitih poljoprivrednih proizvoda obavlja na tržnicama i otvorenim prostorima.

2. Zakon o porezu na dodanu vrijednost

Prema Zakonu o PDV-u porezni obveznik nije obavezan izdati račun za obavljene financijske usluge, usluge osiguranja i reosiguranja te usluge upravljanja investicijskim fondovima koje su oslobođene PDV-a prema članku 40. stavku 1. točkama a) do g) Zakona o PDV-u.

3. Pravilnik o porezu na dohodak

Pravilnikom o porezu na dohodak propisano je i izuzeće od obveze izdavanja računa za one obveznike poreza na dohodak koji nisu obvezni izdati račun pod uvjetima propisanim posebnim propisima.

III. Sadržaj računa

Sadržaj računa propisan je Općim poreznim zakonom, Zakonom o porezu na dodanu vrijednost, Pravilnikom o porezu na dohodak i Zakonom o fiskalizaciji u prometu gotovinom. Slijedom odredbi navedenih Zakona i Pravilnika, svaki račun obavezno sadrži sljedeće elemente:

1. broj i datum izdavanja računa,
 2. ime i prezime (naziv), OIB poduzetnika koji je isporučio dobra ili obavio usluge, odnosno adresu prebivališta ili uobičajenog boravišta vlasnika odnosno nositelja zajedničke djelatnosti,
 3. naznaku mjesta gdje je isporuka dobara ili usluga obavljena (broj prodajnog mjesta, poslovnog prostora, prodavaonice, naziv radnje, poslovne jedinice i sl.)
 4. količinu i uobičajeni trgovački naziv isporučenih dobara te vrstu i količinu obavljenih usluga,
 5. ukupni iznos naknade i poreza razvrstanih po poreznoj stopi,
- **porezni obveznici poreza na dodanu vrijednost, uz navedene elemente računa, moraju navesti i dodatne elemente računa:**

6. PDV identifikacijski broj poreznog obveznika koji je isporučio dobra ili obavio usluge (prodavatelja),
7. ime i prezime (naziv), adresu, OIB ili PDV identifikacijski broj poreznog obveznika kome su isporučena dobra ili obavljene usluge (kupca),
8. datum isporuke dobara ili obavljenih usluga ili datum primitka predujma u računu za predujam, ako se taj datum može odrediti i ako se razlikuje od datuma izdavanja računa,
9. jediničnu cijenu bez PDV-a odnosno iznos naknade za isporučena dobra ili obavljene usluge, razvrstane po stopi PDV-a,
10. popuste ili rabate ako nisu uključeni u jediničnu cijenu,
11. stopu PDV-a,
12. iznos PDV-a razvrstan po stopi PDV-a, osim ako se primjenjuje posebni postupak za koji je u smislu ovoga Zakona taj podatak isključen,
13. zbrojni iznos naknade i PDV-a,

- **obveznici fiskalizacije obvezni su na računu navesti i sljedeće elemente:**

14. vrijeme izdavanja računa (sat i minuta),
15. oznaku operatera (osobe) na naplatnom uređaju,
16. oznaku načina plaćanja računa – novčanice, kartica, ček, transakcijski račun, ostalo,

- **obveznici fiskalizacije izdavanja računa obvezni su osigurati evidentiranje i sljedećih elemenata:**

17. jedinstveni identifikator računa i
18. zaštitni kod izdavatelja obveznika fiskalizacije.

Napominjemo kako se broj računa, prema Zakonu o fiskalizaciji u prometu gotovinom, sastoji od tri dijela:

1. numerički dio – numerički broj računa, numerički broj računa kreće od broja 1 do broja n u tijeku godine;
2. oznake poslovnog prostora i
3. oznake naplatnog uređaja.

Za obavljene **isporuke dobara i usluga u tuzemstvu** porezni obveznik mora u računu iskazivati **OIB**. Za **transakcije unutar Europske unije** porezni obveznik mora u računu iskazivati **PDV identifikacijski broj**.

Ako strani porezni obveznik u tuzemstvu imenuje poreznog zastupnika, u računu mora biti iskazano ime i prezime (naziv), adresa, OIB ili PDV identifikacijski broj poreznog zastupnika.

Iznosi na **računima iskazuju se u kunama** i uz to mogu biti iskazani u bilo kojoj valuti pod uvjetom da je iznos PDV-a koji treba platiti ili koji se usklađuje iskazan u kunama uz primjenu srednjeg tečaja Hrvatske narodne banke na dan nastanka obveze. Računi se moraju iskazivati u kunama i u slučaju kada se radi o isporukama koje su oslobođene PDV-a.

U slučaju **iskazivanja višeg PDV-a** od onoga koji se duguje te u slučaju **neovlaštenog iskazivanja PDV-a** ili izdavanja računa kada isporuka dobara ili usluga nije obavljena izdavatelj računa duguje viši, odnosno iskazani iznos PDV-a, osim kada ispravi izdani račun na način propisan za ispravak porezne osnovice.

U slučaju izdavanja računa za isporuke dobara ili usluga koje porezni obveznik obavi u drugu državu članicu, a primatelj isporuke u toj državi članici obavezan je platiti PDV u računu se umjesto jedinične cijene, popusta, stope PDV te iznosa PDV-a razvrstanog po stopi PDV-a navodi porezna osnovica tih dobara i usluga te količina isporučenih dobara ili usluga i njihov naziv.

B) POSEBNI DIO O OBVEZI IZDAVANJA RAČUNA PREMA ZAKONU O PDV-U

Ova pravila se primjenjuju na obveznike poreza na dodanu vrijednost, koji su prema Zakonu o PDV-u dužni izdavati račune.

I. Rok izdavanja računa

Račun se mora izdati **najkasnije 15-og dana** u mjesecu iza mjeseca u kojem je obavljena oslobođena isporuka dobara unutar Europske unije (uključujući isporuke novih prijevoznih sredstava, dobra koja podliježu trošarinama te premještanje dobara). Navedeni rok odnosi se i na obavljene usluge za koje je primatelj obavezan platiti PDV, međutim ne odnosi se na isporuke dobara i usluga obavljene u tuzemstvu.

II. Pojednostavljeni račun

Porezni obveznik za obavljene isporuke dobara i usluga **čiji iznos nije viši od 700,00 kuna** može izdati pojednostavljeni račun koji mora sadržavati sljedeće podatke:

1. broj računa i datum izdavanja,
2. ime i prezime (naziv), adresu, OIB ili PDV identifikacijski broj poreznog obveznika koji je isporučio dobra ili obavio usluge (prodavatelja) te naznaku mjesta gdje je isporuka dobara ili usluga obavljena (broj prodajnog mjesta, poslovnog prostora, prodavaonice i slično),
3. ime i prezime (naziv), OIB ili PDV identifikacijski broj poreznog obveznika kome su isporučena dobra ili obavljene usluge (kupca),
4. količinu i uobičajeni trgovački naziv isporučenih dobara te vrstu i količinu obavljenih usluga,
5. iznos naknade s uključenim PDV-om razvrstane po stopi PDV-a,
6. iznos obračunanog PDV-a razvrstanog po stopi PDV-a,
7. kada je izdana isprava ili obavijest koja se smatra računom, uputu na prvobitni račun uz pojedinosti koje su izmijenjene.

Pojednostavljeni račun ne smije se izdati za isporuke dobara ili usluga koje porezni obveznik obavi u drugu državu članicu u kojoj se treba platiti PDV, ili stalna poslovna jedinica poreznog obveznika u toj državi članici ne sudjeluje u isporuci, a osoba koja je obavezna platiti PDV je osoba kojoj je dobro bilo isporučeno odnosno usluga obavljena.

III. Posebne napomene koje se navode u računu

U slučaju **obavljanja oslobođenih isporuka dobara ili usluga** u računu se moraju navesti odredbe Zakona, odnosno u određenim slučajevima odredbe Direktive Vijeća 2006/112/EZ-a kojima je to oslobođenje propisano ili se može navesti napomena koja upućuje na oslobođenje. Obzirom da se radi o oslobođenim isporukama u računu se iskazuje samo zbrojni iznos naknade.

U slučaju posebnog postupka oporezivanja putničkih agencija u računu se mora navesti „**posebni postupak oporezivanja - putničke agencije**“.

U slučaju posebnog postupka oporezivanja marže za rabljena dobra, umjetnička djela, kolekcionarske ili antikne predmete u računu se mora navesti „**posebni postupak oporezivanja marže – rabljena dobra**“, „**posebni postupak oporezivanja marže – umjetnička djela**“, odnosno „**posebni postupak oporezivanja marže – kolekcionarski ili antikni predmeti**“.

Kada primatelj isporuke izdaje račun umjesto isporučitelja u računu se mora navesti „**samoizdavanje računa**“.

U slučaju kada je primatelj dobara ili usluga obavezan platiti PDV, isporučitelj u računu mora navesti „**prijenos porezne obveze**“ ili engleski izraz „**reverse charge**“.

U slučaju **isporuke novih prijevoznih sredstava unutar Europske unije** račun mora sadržavati i sljedeće podatke:

- a) radni obujam ili snagu motora, datum prve uporabe te broj prijeđenih kilometara kopnenog motorna vozila,
- b) dužinu plovidbe, datum prve uporabe te broj sati plovidbe,
- c) težinu zrakoplova pri polijetanju, datum prve uporabe te broj sati letenja.

Ako račun izdaje porezni obveznik koji PDV obračunava na temelju primljene ili naplaćene naknade u računu mora navesti „**obračun prema naplaćenoj naknadi**“ te oznaku **R-2**. Napominjemo da svi **ostali porezni obveznici** koji PDV obračunavaju prema izdanim računima u računu **ne navode oznaku R-1**.

Ako račun izdaje **mali porezni obveznik** u računu mora navesti da su isporuke dobara ili usluga oslobođene plaćanja PDV-a temeljem odredbe članka 90. stavka 2. Zakona.

IV. Računi na papiru i računi u elektroničkom obliku

Računom se prema članku 80. Zakona smatra i račun izdan i poslan u elektroničkom obliku ako postoji suglasnost primatelja za prihvrat takvog računa. **Račun u elektroničkom obliku treba biti izdan i zaprimljen u bilo kojem elektroničkom formatu.** To se odnosi na račune kao strukturirane poruke (kao što je XML) ili druge vrste elektroničkih formata (kao što je elektronička pošta s dokumentom u PDF formatu u prilogu ili faks primljen u elektroničkom formatu, a ne na papiru).

Računi u elektroničkom obliku mogu biti poslani i primljeni u jednom formatu, a zatim konvertirani u neki drugi format. Format sadržaja može se konvertirati u druge oblike pod uvjetom da sadržaj računa nije izmijenjen.

Računi u elektroničkom obliku prenose se izravno kupcu putem elektroničke pošte ili sigurne veze ili neizravno putem jednog ili više pružatelja usluga, ili im kupac može pristupiti preko web portala ili na neki drugi način.

Računi izrađeni na papiru, skenirani, poslani i zaprimljeni elektroničkom poštom mogu se smatrati računima u elektroničkom obliku, ako ispunjavaju uvjete za osiguranje vjerodostojnosti podrijetla, cjelovitosti sadržaja i čitljivosti računa.

Vjerodostojnost podrijetla, cjelovitost sadržaja i čitljivost računa mora biti osigurana od trenutka izdavanja do kraja razdoblja za pohranu neovisno o tome je li račun izdan na papiru ili u elektroničkom obliku.

Izdavatelj računa obavezan je utvrditi na koji će način osigurati vjerodostojnost podrijetla, cjelovitost sadržaja i čitljivost računa. To se može ostvariti pomoću elektroničke razmjene podataka (EDI) ili naprednog elektroničkog potpisa ili bilo koje metode poslovne kontrole koja omogućuje povezivanje računa sa isporukama dobara i usluga. Napominjemo da navedeni primjeri ne ograničavaju primjenu drugih tehnologija ili procedura, ako zadovoljavaju uvjete za osiguranje vjerodostojnosti podrijetla, cjelovitosti sadržaja i čitljivosti računa.

Vjerodostojnost podrijetla se osigurava na način da se može nedvojbeno utvrditi identitet izdavatelja računa, a cjelovitost sadržaja podrazumijeva da sadržaj računa nije izmijenjen do kraja razdoblja za pohranu računa. Čitljivost računa znači da je račun takav da ga se može pročitati te mora takav i ostati sve do kraja razdoblja za pohranu računa.

Metoda poslovne kontrole je proces koji kreiraju, provode i ažuriraju odgovorne osobe radi osiguranja financijskog, računovodstvenog i izvještavanja i postupanja u skladu sa zakonskim uvjetima. To osobito znači proces kojim porezni obveznik kreira, provodi i ažurira potrebnu razinu sigurnosti u identitet isporučitelja ili izdavatelja računa (vjerodostojnost podrijetla), nepromjenjivost podataka o PDV-u (cjelovitost sadržaja) i čitljivost računa od trenutka izdavanja do kraja razdoblja za pohranu. Primjer kontrole poslovanja je uparivanje popratne dokumentacije.

Računi izrađeni u elektroničkom obliku, pomoću, na primjer, računovodstvenog softvera ili softvera za obradu riječi, poslani i zaprimljeni na papiru ne smatraju se računima u elektroničkom obliku.

V. Pravila u vezi računa za primljene predujmove

Izdani račun za predujam je isprava u smislu Zakona o PDV-u i Pravilnika o porezu na dodanu vrijednost (Narodne novine broj 79/13 i 85/13). Pri isporuci dobara i usluge izdaje se račun u kojem se od obračunanog PDV-a po tom računu umanjuje PDV obračunan na primljeni predujam, a u računu je potrebno navesti i broj izdanog računa za primljeni predujam.

Iznimno, račun za primljeni predujam nije potrebno izdati ako je do roka za podnošenje prijave PDV-a za obračunsko razdoblje u kojem je primljen predujam, izdan račun za obavljenu isporuku dobara ili usluga.

U računu za primljeni predujam koji se odnosi na isporuke dobara na koje se obračunava i plaća PDV na maržu (razliku između prodajne i nabavne cijene), PDV se obračunava od porezne osnovice koja je jednaka razlici između prodajne cijene koju će porezni obveznik zaračunati za to dobro i nabavne cijene toga dobra.

VI. Ispravak računa

Izdavatelj računa može ispraviti pogrešno iskazani PDV u računu o isporučenim dobrima i obavljenim uslugama ako primatelj po tom računu još nije iskoristio pravo na odbitak pretporeza.

U tom slučaju, izdavatelj računa obavezan je o ispravku računa pisanim putem obavijestiti primatelja računa, a izdavatelju računa na papiru mora biti vraćen izvornik računa. Izdavatelju računa u elektroničkom obliku mora biti dostavljena obavijest o storniranju toga računa u elektroničkom obliku. Navedeno se primjenjuje i u slučaju ispravka pogrešno iskazanih podataka iz članka 79. stavka 1. Zakona.

Ako je primatelj računa prije ispravka računa već odbio pretporez u svome obračunu PDV-a, ispravak iskazanog i obračunanog PDV-a može se provesti samo pod uvjetima propisanim za ispravak porezne osnovice.

U slučaju računa izdanog poreznom obvezniku koji nema pravo na odbitak pretporeza obveza obračuna PDV-a može se ispraviti u obračunskom razdoblju, u kojem je prodajna cijena ili dio prodajne cijene vraćen kupcu, a porezni obveznik raspolaže s odgovarajućim dokazom o povratu prodajne cijene.

Ako porezni obveznik kao izdavatelj računa utvrdi pogrešku na izdanom računu u vezi s više iskazanim PDV-om nakon isteka roka za podnošenje prijave PDV-a, može ispraviti obvezu PDV-a u onom obračunskom razdoblju, u kojem utvrdi pogrešku, ako pismeno obavijesti primatelja računa o iznosu PDV-a, za koji primatelj nema pravo odbitka.

C) ČUVANJE RAČUNA I OSTALE DOKUMENTACIJE

Porezni obveznik mora sukladno članku 82. Zakona PDV-u čuvati kopije računa koje je izdao ili ih je u njegovo ime i za njegov račun izdala treća osoba ili kupac odnosno primatelj dobara ili usluga te sve račune koje je primio. **Računi se mogu čuvati u papirnatom ili elektroničkom obliku.**

Porezni obveznik koji izdane ili primljene račune pohranjuje pomoću elektroničkih uređaja kojima se jamči online pristup podacima mora na zahtjev omogućiti tijelu koje obavlja nadzor pravo pristupa, preuzimanja i korištenja tih računa.

Ako tuzemni porezni obveznik odluči kopije računa koje je izdao i račune koje je primio, čuvati izvan Republike Hrvatske, mora o tome izvijestiti nadležnu ispostavu Porezne uprave i Poreznoj upravi i drugim tijelima nadležnim za nadzor na njihov zahtjev bez odlaganja omogućiti uvid u iste.

Porezni obveznici moraju izdane i primljene račune, dokumente o ispravcima računa, dokaze o izvozu odnosno uvozu, dokumente temeljem kojih su korištena oslobođenja od plaćanja PDV-a, obračune PDV-a, poslovne knjige i knjigovodstvene isprave kao i svu drugu dokumentaciju bitnu za utvrđivanje i plaćanje PDV-a čuvati u rokovima propisanim Općim poreznim zakonom, odnosno 10 godina od početka tjeka zastare prava na utvrđivanje porezne obveze, uz uvjet da posebni propisi ne određuju dulje rokove njihova čuvanja. Zakon o računovodstvu (Narodne novine, broj 109/07 i 54/13)

propisuje rok od najmanje 11 godina za čuvanje isprava temeljem kojih su uneseni podaci u poslovne knjige, pri čemu rok za čuvanje navedenih knjigovodstvenih isprava počinje teći zadnjeg dana poslovne godine na koju se odnose poslove knjige u koje su isprave upisane. Dokumentacija koja se odnosi na oporezivanje nekretnina prema Zakonu o PDV-u, mora se čuvati 10 godina od protoka godine na koju se odnosi.

**POMOĆNICA MINISTRA
RAVNATELJICA**

Nada Čavlović Smiljanec